

TALLINNA

POLÜTEHNIK

Kevadsemestri künnisel

Eksamite hinded kaante vahel, taskus. Langes pinge. Meeleolu on mahe. Rõõmus rahu meie maile laskus. Tõmmati hinge.

Kae, ongi kües kevadsemester! Mustamäel peagi taas tudengeid näeb.

Suuski võieti. Sulalumised mäeveerud ja keerukamad künkakeerud siledaks ja sirgeks sõideti.

Iga päev pilk või paar eelmisest pikem. Rõõm ka see. Head teed, head kevadist teed!

O. ROOTS

Nr. 3 (498)
XX aastakäik

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELKNÜ KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄALEKANDJA.

Reedel, 9. veebruaril 1968

1918-1968

Mälestuskilde Kodusõja võitluspäevilt

Mulle on eriti mälu jäänud rasked verised lahingud 1919. aasta juunis-augustis Pihkva rindelõigus. Võtsin neist osa koos 1. Eesti (Tallinna) polgu sõjameestega. Kindral Judenitši valgekaartlike jõuke toetasid eesti valged väeosad. Olles hästi varustatud relvadega, mida neile ohtralt andsid imperialistlikud riigid, valmistasid nad uut pealetungi Petrogradile. Pihkva linn oli valgete jõukude käes.

Tunduvate kaotuste tõttu ja vajaliku täienduse puudusel formeeriti Eesti Kütidiiviis 9. juunil 1919 ümber üksikuks Eesti Kütibrigaadiks. Brigaadi ülemaks määrati I. Palvadre. Brigaad lülitati XV armee koosseisu. XV armee ülemaks oli A. Kork. 16. augustil 1919 alustas XV armee, mille koosseisu kuulusid ka meie brigaadi sõjamehed, otsustavat üldpealetungi Pihkvale. Valgete väeosad kaitsesid erilise visadusega oma positsioone Tšerjohha jõe äärsel joonel meie brigaadi rindelõigus. Puhkes äge lahing Pihkva vabastamiseks. Tšerjohha jõe forsseerimine ei olnud sugugi kerge ülesanne. Sillad olid õhku lastud, teisele kaldale pääseda oli raske. Meie väeosad püüdsid korduvalt rajada ülekäike parvede ja pontoonsildade abil, kuid iga kord ebaõnnestunult.

Valgete soomusrong asus teisel pool jõe ja purustas sapööride poolt tehtud ujukisillad. Lahing venis pikale, Pihkvat aga oli tarvis vabastada mitte hiljem kui 26. augusti hommikuks. Ühte külla, mis asus umbes 200 sammu vaenlase kaevikutest eemal, koondusid meie kaks jalaväepolkku ja üks ratsaväepolk. Vaenlase soomusrong külvas küla üle šrapnellitulega. Sel hetkel ilmus küla servale otse vaenlase kaevikute lähedusse eakas mees mustas eraülikonnas, suur punane lehvik rinnal. Ta hoidis käes Stradivariuse viiulit. Meie laskurid katkestasid tulevahetuse. Olles arvatavasti hämmastunud

relvadeta muusikandi mehisusest, katkestasid valged samuti tulevahetuse. Sel hetkel hakkas viiulimees jõe kaldal mängima, algul «Varšavjankat» ja hiljem «Internatsionaali». Ta seisis otse vaenlase silmade ees, mängis viiulil kupleesid ja kordas neid sõnadega. Tekkinud vaikuses oli ka jõe teisel kaldal hästi kuulda va-

Sügisel 1920. Otto Stein oma sõjakaaslastega Galiitsia rindel.

namehe viiulimängu. Lõpetanud viimase kuplee, pöördus hallipäine vanamees sõjameeste poole ning hüüdis valju häälega: «Mina, seltsimehed, lõpetasin oma töö, nüüd jätkake teie oma tööd! Varsti ma mängin teile Pihkvas.» Viiulimees innustas sõjamehi sedavõrd, et valgete vastupanu murti.

Mitu päeva kestsid ägedad lahingud Tšerjohha jõest ülemineku pärast. Eriti ägedad olid võitlused 23.-25. augustini. Budniki ja Priboroki külad jõe vasakul kaldal käisid mitu korda käest kätte. Täägirunnakud ja käsivõitlus järgnesid üksteisele. 5.

Eesti Kommunistliku polgu mehised sapöörid täitsid oma komandöri Julius Metsavahe ottsel juhtimisel raske ülesande hüljgavalt — ehitasid valgete lak-kamatu suurtükiväe all ujukisilla üle Tšerjohha ja kindlustasid nii jõest ülemineku. Mitte ükski jõud ei suutnud meie polkude hoogsat rünnakut peatada. Pihkva vabastati 26. augusti varahommikul — seega määratud tähtajaks.

Pihkvalased võtsid oma vabastaja Punaarmee vastu suure rõõmuga. Linna peaväljakul, Kremli juures, toimus massimüüning valgekaartlaste jõukude omavoli alt vabastatud linna elanike osavõtul. Väina muusikant täitis oma lubaduse. Tribüünil seis-tes mängis ta oma kuulsal Stradivariuse viiulil «Internatsionaali» pihkvalastele ja sõjamees'ele. See oli kuulus viiulikunstnik, Ameerikast saabunud eesti poliitiline emigrant Ed. Sõrmus. Viiul ja revolutsioonäär-muusiku mehisus etendasid suurt osa Pihkva vabastamisel.

Punaarmee edukas pealetung selles rindelõigus, vaenlase Pihkva grupeeringu purustamine ja linna vabastamine ajasid nurja Petrogradi vallutamise plaanid. Selles lahingus oli tähtis koht Üksikul Eesti brigaadil.
Professor O. STEIN,
Kodusõja ja Suure Isamaasõja veteran

Kutsed konverentsidele

Huvitavaks ja kasulikuks jõuprooviks on kujunenud meie üliõpilastele osavõtt teiste kõrgemate õppeasutuste üliõpilaste teaduslikest konverentsidest. Möödunud aastatel esinesid TPI üliõpilased teaduslike ettekanne-tega Minskis, Jerevanis, Leningradis, Tartus, Tbilisis ja Riias. Käesoleva õppeaasta kevadsemestriks on saabunud küllakut-seid peale Moskva Energeetika Instituudi veel Läti Põllumajanduse Akadeemialt (konverents toimub 25.-27. märtsini), Valgevene Polütehniliselt Instituudilt (25.-30. märtsini) ja Riia Polütehniliselt Instituudilt (21.-23. märtsini), Gruusia Polütehniliselt Instituudilt (30. märtsist — 3. aprillini) ja Leningradi Ehitusinseneride Instituudilt (1.-6. aprillini).

ÜTÜ liikmed! Kui teil on valmis huvitav teaduslik ettekanne, mida tahate tutvustada väljaspool meie vabariiki, teatage sellest ÜTÜ Nõukogule (Mustamäe, A-3 — 122) hiljemalt 10. veebruariks.

M. LOITVE

Hoog sees missugune

Kaks päeva tagasi algas kevadsemester. Algas, nagu ta on alanud siin majas juba üle kolmekümne aasta. Teisipäeval ilmusid seintele tunniplaanid ja nende ette eksamisessioonist läbi pääsenud tudengid. Vaja kirjutada taskuraamatusse uued distsipliinid, kellaajad, auditooriumid!

Noor inimene unustab raskused kiiresti. Alles see oli kui tunniplaanid kirjutajad «piinlesid» karmi eksaminaatori laua ees ja kinnitasid, et nad on «materjalile viis ringi peale teinud». Eriti raske oli muidugi esimese kursuse üliõpilastel — ei ole veel harjunud. Kuid vaevalt saab harjumatusena vabandada lausa anekdootlike juhtumid mitmetel eksamitel.

Eksaminaator: «Teie ülesande lahendus on vale. Aritmeetiline vigu on sees!»

Tudeng: «Ei või olla!»

E.: «Palun, vaadake ja veenduge. Miks te arvate, et 33 ja 39 summa on 62?»

T.: «???»

E.: «Millise keskkooli te lõpetasite?»

T. (kergendusega): «Tallinna 7. keskkooli. See on humanitaarse kallakuga!»

Matemaatikaga, eriti aritmeetikaga oli üldse rohkem raskusi. Paljudes distsipliinides on kombeks võetud, et eksam koosneb kahest osast. Esiteks peab üliõpilane lahendama ülesanded, siis vastama teoreetilist osa. Ja paljud komistasid juba eksami esimeses osas. Põhjuseks oli aritmeetika. Näiteks viiekohaliste arvude liitmine ja lahutamine. Rääkimata trigonomeetria funktsioonide teisendamisest.

Katke ühest poollelijäänud ülesandest:

$$\tan \beta = \frac{3,2633}{2,4490} = \frac{\sin}{\cos}$$

$$\sin \beta = 3,2633; \cos \beta = 2,4490.$$

Edasi järgneb pool lehekülge kriipsutusi, kaks lillorna-

menti, üks eemaletõukava näoga mehe portree (arvatavasti see vastik «õps!»), paar lausekatkendit, et «läbi see lips!», «see sulg ei kirjutagi enam...» ja veel selletaolist. Päril lehe allärel jätkub lahendus:

$$\begin{aligned} 0,1 \sin \beta &= 0,32633, \\ &= 0,1 x \beta = 19^{\circ}03' \\ \beta &= 190^{\circ}30' \\ 0,1 \cos \beta &= 0,2449 \\ 0,1 x \beta &= 75^{\circ}47' \\ \beta &= 754^{\circ}70' \end{aligned}$$

«Aga mis siin siis õieti vale on?» tungis üliõpilane peale kirjaliku osa lõppemist eksamiruumi. Õppejõud raiskas täpselt 5'75", et tudengile asi selgeks saaks. Kui asi oli selge, palus tudeng — ärge läbi kukutage, lubage veel PROOVIDA.

Spikerdamisest. Kindlasti märkasid mitmed noored ja küllalt häbematud tudengid, et see või teine õppejõud, märgates väga hästi avalikku mahakirjutamist suulise vastuse ettevalmistamisel. Lubas eksamineeritava vastama. Vastamisel võttis aga sama õppejõud (olgu ta neetud!) täiskirjutatud paberilehed oma kätte ja palus juttu s t a d a. Targemad tudengid selle peale muidugi loobusid. Ei saa ju õppejõu ees uuesti spikrit välja võtta, aga peas... peas polnud ju õigupoolest midagi. Saa siis neist «õpsidest» aru.

Kuid olgu! Kolmandat päeva käib uus semester ja hoog on sees missugune. Õigupoolest on hoog niisugune, et kivipõrandal lihvimisjätmed tolmuna neljanda korruse auditooriumidesse tõusevad. Paljukirjutud linoleumpõrandal asendamine kulumiskindlama kivipõrandaga iseloomustagu aga tudengi visaduse kasvu uuel semestril.

Uute õppevõitudega säravasse kevadesse!

«Tallinna Polütehnik»

Aprillis toimub isetegevuse ülevaatus

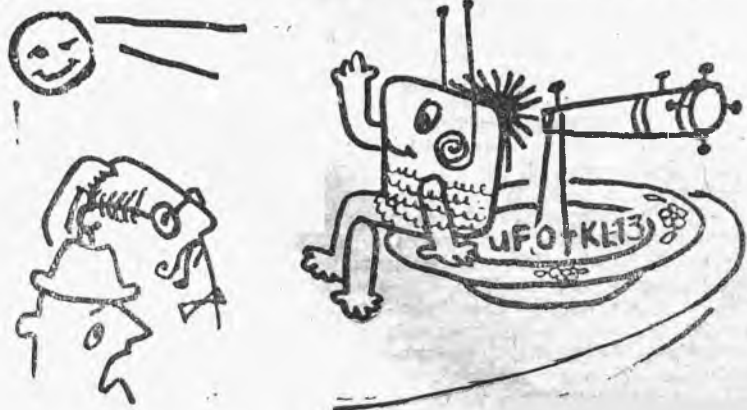
Kevadsemestril toimub iga-aastane üliõpilaste ja teenistujate isetegevuse ülevaatus. Vaatame ja vaeme seda, millega kahe semestri vältel enese ja kaaslaste heameeleks on tegeldud.

Arvestades eelmiste aastate kogemusi viiakse teaduskondade ülevaatus tänavu läbi kahel päeval nii, et ühel ülevaatusel esinevad korraga kolme teaduskonna isetegevuslased. Lõppvoorust aga esinevad esikohtadele tulnud ja ülestiitunud suurend kollektiivid. Nii on korraldajate arvates õhtute läbiviimine lihtsam ja ka zürri küsimus kergemini lahendatav.

Eeloleval ülevaatusel autasustatakse olümpiaadist osavõtjaid mälestusmedalitega, võitjat teaduskonda aga ootab preemia-eks-kursioon.

Isetegevuse ülevaatused algavad aprillikuu algul. Aega on veel ettevalmistuseks jäänud. Iga teaduskond kaitsku oma au! Kivi kotti!

S. HIIBUS

Pajatame, „Lendavatest taldrikutest“

3. ja 4. leheküljel.

OLI HUVITAV ÕHTU

Said kokku TPI komsomoli-aktiiv, teaduskondade parteibüroode esindajad, külalised teistest kõrgematest koolidest ja noorsoojakirjandusest. Oli parasjagu lõbusust ja tõsidust, tekkis hea koostöö õhkkond.

K. Hallik — Paljud kõrgema kooli komsomolitöö küsimused on seotud organisatsiooni koha kindlaksmääramise ja täpsustamisega üliõpilaselusel. Milline see koht on, olenek eelkõige organisatsioonist endast. Kuid mõndagi on võimalik konkreetselt piiritleda tihedama koostöö kaudu instituudi parteiorganisatsiooniga. Kõige pakilisemad sammud selles suunas seisaksid selles, et esiteks — kogu õppe-kasvatustöö planeerimisel instituudis tervikuna ja samuti teaduskonnas määrataks täpselt kindlaks need ülesanded (kas või semestrite kaupa), mille täitmise eest vastutab komsomoliorganisatsioon ja teiseks — me peaksime tihedamini korraldama partei- ja komsomoliaktiivi ühiseid õppusi, et kommunistid oleksid põhjalikult informeeritud kõigest sellest, mis sünnib komsomolitöös. Siis on võimalik ka praktiline abi komsomoli aktiivile.

Kui jutt kandub komsomoli tegevusele, millistest suundadest siis räägitakse?

ELKNÜ TPI Komitee sekretär A. Vellamaa:

1. Kiidetakse neid tegusid, mida on korda saanud komsomol, s.o. kasvatamine positiivsele eeskujude najal.
2. Tuumakse esile puudusi ja antakse konstruktiivseid lahendusi.
3. Tuntakse kahjurõõmu eba-

edu puhul ja levitatakse sellest tulenevat pessimismi.

Ideoloogiline töö kõrgemas koolis tähendab teadusliku maailmavaataga igakülgset haritud inimese vormimist. See on pikk ja keeruline protsess ja selle protsessi konkretiseerimine on küsimus nr. 1.

Ü. Tuulik: «Viimane sõda ja osa sõjajärgsest perioodist õpetab, et igakord ei usuta sõnu. Tänapäeva maailmas on aga reaalne alus selleks, et inimese öeldud sõna, kui ta on öeldud sisemise tõega, peab hakkama maksma. Me elame praegu sündmuste kaupa. Ideoloogia kinnistub, kui me elame ühest läbitunnutatud tõest teiseni — see on raskem!»

Milleks üldse vaielda?
V. Koslov: «Meie üliõpilased vaidlevad vähe. Igaühel on enda tuleviku peajoon, tuleviku mudel. Neid erinevaid mudeleid tulekski kõrvutada, võrrelda.»

P. Vähi: «Heidetakse ette, et halvasti vaidleme, seda takistab oskamatus ja madal vaidluskultuur. Oige! Aga kus me siis õpi me vaidlema? Kahtlemata põhimiseks kohaks peaks olema ühiskonnateaduste seminar. Halvasti mõjub siin õppejõu sage dane märkus: «See ei kuulu teema juurde» jne. Siis ei teki vaidlust.»

P. Vihalemm, TRÜ: «On palju probleeme, mida vaidlemisega ei lahenda. Näiteks haridustase — palk. Nende probleemide üle vaidlemisest on siiski kasu, see on väga tähtis. Sellega toimub avaliku arvamuse kujundamine probleemi ümber. Rääkimine on nende inimeste, kes seda tõsiselt teevad, ideelise kasvu allikaks, see on endas juhiomaduste kasvatamine.»

Võib ju rääkida, vaielda ka õllepudeli juures, aga mis on sellest kasu, kui me ühesuunaliselt lahkame probleeme? Meie arvates on tungival vaja vestlusi vaidluskultuurist, või avame kõnekooli? Tudeng! Kui see leiab sinu poolt huvi ja toetust, tule teata endast komsomoliteeskomiteesse!

P. Vähi: «Meie ajal läheb vaja head spetsialisti, see on asja üks külg. Peale selle on vaja inimesi, kellest saaks mitmesuguste rahvamajandusharude, ühiskondlike organisatsioonide juhid.»

Viimatimainitud inimesi võrsu TPI-st liialt vähe! Tallinna linnas on ainult 6 TPI lõpetanud juhtival komsomolitööl.

K. Adamson, ELKNÜ KK sekretär: «Mitte niivõrd ei kardeta vaidlust, kuivõrd mugavam on mitte öelda. Läheb tööle TPI lõpetanu, noor insener (töö näiteks ühe lubjatühase). Endine juhtkond oli küllaltki madala kvalifikatsiooniga. Kuid noor insener ei olnud suuteline seal oma teadmisi rakendada ja tehases valitsevat konservatismi murdma. Ta polenud kõrgemas koolis omandanud kogemusi võitluseks oma ideede elluviimise eest.»

R. Uritam: «Tuleks tuua vaidlema ka neid inimesi, kes ise on passiivsed. Las nad ütlevad oma arvamuse.»

Ü. Tuulik: «See ei ole õige! Ainult need inimesed, kes ise on püüdnud midagi teha, näevad asju sügavuti, näevad kõiki raskusi.»

M. Lauristin, TRÜ: «Ühiskondlik-poliitiline aktiivsus on mõtte ja teoga kaasaitamine mingisuguse sotsiaalse grupi positiivse programmi elluviimise-

le. Meil on küllalt ajendeid konkreetseks ühiskondlik-poliitiliseks aktiivsuseks, küllalt lahenemata elulisi küsimusi. Kesksel kohal seisavad just me'e vabariigi majanduselu ja poliitika probleemid. Seisab ju igauks meist varem või hiljem valiku ees: kus on minu konkreetne töökoht, minu koht vabariigi rahvamajanduses?» (Tsiteeritakse ajalehest «Tartu Riiklik Ülikool»).

K. Kasikov: «I kursusel ei õnnestu paljugi. Tuleb alustada lähematest asjadest. Võtta vaatluse alla õppetöö, rühmasisesed grupeeringud. Teha omavahelisi iseloomustusi, õppejõudude loengute analüüse. Siis saab edasi minna, kui tekib elujõuline, ot-siv õhkkond.»

R. Nagelmann, TPI parteikomitee: «Poliitika on kõikjal. Kõik tuleb võtta tööplaanis, peamine on osavõtt üldisest üritusest. Teoreetilise jutuga komsomoli autoriteet ei kasva, rohkem läheb vaja praktilisi tegusid.»

A. Ronk: «Paljude ürituste organiseerimist raskendab kollektiivsusvõime puudumine. Seda tingib otseselt omavahelise lähedase suhtlemise puudumine. On raudialgadega lauad, toolid «PIKO-s», Lenini pst. klubi ja ongi kõik!»

Palju on aga TPI üliõpilasi, kes teevad sisukat tööd linna klubides? Teaduskondade isetegevuse ülevaatused toimuvad jällegi «PIKO-s»! Klubi lahendaks ka suhtlemise teiste kõrgemate koolide üliõpilastega.»

R. Post: «Kes me komsomoli-aktiivistidena oleme. milline on meie tegevuse praktiline väärtus? Keskkoolis olin suur aktiivist. Astudes TPI-sse ei läinud ennast ise pakkuma. keegi ei tulnud ka paluma. Läksin meeskoori. TPI Akadeemiline Meeskoor on koht, kus olen õpinud olema mees, see on kollektiiv, kes esitab oma liikmetele kõrged nõudmised.

Komsomoli osa koori tegevuses on nõrk. Näiteks ka Glehni lossi taastamistöödel oli abi väike.»

Ü. Tuulik: «Meeskoori monoliitne tuleneb juba eestlaste iidsest laulukultuurist, selle populaarsusest. Oma ideoloogilises töös peab komsomol tihti lahendamata küsimusi, mis puudutavad nii mõndagi üliõpilast valusalt.»

K. Adamson: «Mis vahe on akadeemilisel meeskooril ja komsomolil?»

Ühiskondlik poliitiline aktiivsus tähendab võitlust mingi programmi alusel. Komsomoli programmi on poliitilis-sotsiaalne. Siin ei ole tegemist ainult huvialaste võimete ja vajaduste rahuldamisega. Selle programmi elluviimine taandub kommunistlike noorte osale ühiskonnas. Elamine on tegutsemine. Igaühe ees seisab küsimus: milliste printsiipide alusel?

Vanemal põlvkonnal oli kõik selgem: toimus võitlus uute suhete eest. Praegune põlvkond ei ole seda kõike vahetult läbi elanud, ei tunnetata seda kõike nii selgelt. Praegu ei saa enam välja minna relvaga nende vastu, kes ei poolda meie ideale. Ühiskondlik-poliitiline aktiivsus nõuab praegu vastutust oma tegevuse eest, selle eest, mis meie ümber toimub.»

Laululust ja teise enda sotsiaalseks ja ideeliseks avaldamiseks ei ole võrreldavad suured. On halb kui komsomoli nõrga tegevuse tõttu paljude, eriti huvialase tegevuse seotud noorte jaoks ühiskondlik «mina» ongi taandatav ainult laululustele.

R. Uritam: «Kuj ahv tuli puu otsast maa peale, oli tal kohe vaja organisatsiooni, et kergemini mammut maha lüüa. Praegu piirdub komsomoli tegevus organisatsioonisisese tegevusega, mis sageli jätab kõrvalseisjale mingite sekelduste mulje.»

Üsna sageli taandatakse komsomoli tegevus liikmemaksume korraldusele (nüüd ka komsomolidokumentide vahetamisele). On see õige? Millist selline arvamus tekib?»

A. Vellamaa: «On selge, et liikmemaksume maksmine on regulaarne, igakuine tegevus. sõltumata sellest, kas organisatsiooni sisulist tööd toimub. See tegevus kui fakt jääb igaühe mäl-

lu, halva mälu korral korduvus kinnistab selle paratamatult.»

K. Kasikov: «Rühmade tegutseb igauks eraldi (rühmavanem, a/ü organisator, komsorg). Komsorg peaks suunama kõigi tegevust. Praegu komsorg saab hästi läbi oma rühmakaaslastega, aga milline on tema kui juhi positsioon? Kuidas ta oma tegevuses juhib teisi, kuivõrd ta selleks suuteline on? Juht peaks olema ideaalne inimene. Juhte on vaja kasvatada. Selleks vahendiks on seminarid.

Seminaridel saab informatsiooni ja komitee seisukohad. Need tuleb viia rühmadesse. Konkreetse tegevuse raskuspunkt on vaja viia erialabüroodele. See pole eksperiment ega mingi kampaania.»

A. Poobus, energeetikateaduskonna parteibüroo sekretär: «Suund erialaorganisatsioonidele on õige, eriti veel meie teaduskonnas, mis on suur ja hajutatud. Erialaorganisatsioon peab saama esimeseks lülis õpperühma ja kateedri vahel. Peame kasvatama eriala patriote, kes on selle eriala viljelemise, kõik selle raskused ja mured võtnud, enda eluülesandeks.»

R. Leemet, TPI majandusteaduskonna lõpetanu: «Iga üliõpilane tunnetab kahte kohustust, esiteks — sisemist ja teiseks — näilikkust.»

Esimeses näeb oma sisemist kutsumust (elukutse, meeskoor), teises mitmesuguseid kohustusi, mis panevad talle ühiskondlikud organisatsioonid.»

Iga üksikisik peaks siin lähtuma tuleviku seisukohalt. Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei tea. Hiljem märgatakse, et midagi on jäänud puudu (oskus töötada inimestega, ühiskondlike organisatsioonide juhtimine jne.). Need on sagedasemad puudused, mis tuuakse välja lõpetajate kokkulekul.

I. Toome: «Veidi stiimulitest, mis panevad üliõpilase tegutsema. Jaotaksin need nii.

Moraalsed:
1. Sundiselooga (komsomolnõuatus jne.)

2. Hüvitava iseloomuga (lipud, aukirjad jne.)

Materiaalsed:
1. Sundiselooga (stipendiumide kinnipidamine jne.).
2. Hüvitava iseloomuga (tasuta tuusikud jne.).

Põhiline on see, et õprejõud näeb oma töö vilja üliõpilase arengu näol ja see on talle suureks rahulduseks. Komsomolitööga tegeleva üliõpilasele on taolised momendid liialt harvad, see aga mõjub psühholoogiliselt inimesele halvasti, kui ta ei näe oma töö vilja.»

V. Koslov: «Stimuleerimise skeemiga olen nõus. On vaja reformi ka komsomolitöö hüvitamise küsimuses.»

A. Vellamaa: «On vaja komsomolitöös uudselt kõlama panna üks sõnapaar, mis tänapäeval võib paljudele kahjuks tunduda vanamoeliseks, iganenuna. Ma mõtlen «head tooni». Võib lõputult vaielda, kas siiras kasvatamine on parem automaatselt viisakusest, mille taga midagi ei olevat. Selles pole midagi halba, kui me käitumises on automaatsed. Inimese käitumine kodus ja tööl, tema suhtumine omastesse ja võrastesse jne. — see annab pildi ajastu moraalist. Kõik me kokku — head või halvad, inimestena suured või väikesed — moodustame isiksuse, mille järgi määratakse me'e riigi väärtus. Kas me oma elu elades, töid ja toimetusi tehes mõtleme sellele?»

Praegu meil sülitab igauks kuhu soovib, suitsetab kus soovib, kisab ja kätseb kus soovib, ronib autobussis ja trammis sulle turjale kui soovib jne. Siit saab alguse suhtumine paljudesse asjadesse!»

A. Ronk: «Kust peaks õppima tudeng kultuuri? Üks põhiline võimalus — suhtlemine õppejõududega. Kes tegeleb sellega komsomolis? Need samad üliõpilased, samal tasemel. Ei ole harjutud üksteisele tegema märkusi käitumiskultuuri osas.»

R. Uritam: «Kui võtame, et 20 «heledat» kasvatab 1—2 «tumedat», siis saavutame kindlasti efekti. Kui aga vastamisi 20 «tumedat» ja 20 «heledat», siis on tulemuse efekt juba küsitav!» (Järg 3. lk.)

Sobiks tegelda kitsamate küsimustega

Üliõpilaste teaduslik töö on vajalik (vt. «Tallinna Polütehnik» nr. 2 1968 L. Möldri artikkel). Mill viisil peaks see praktiliselt korraldatud olema? Kas nii, nagu praegu UTÜ-s või nii nagu paneb ette sm. Mölder? Arvatavasti on teid ja võimalusi selleks rohkemgi. Igatahes sm. Möldri ettepanek väärib toetust.

Avaldaksin mõned mõtted antud probleemi kohta nii-öelda keskmise (keskpärase) tudengi seisukohalt, s. t. milline peaks olema enamiku üliõpilaste suhe teadusliku tööga. Enam-vähem kõik üliõpilased peaksid olema haaratud teadusliku tööga. Selles suhtes pole praegune UTÜ end õigustanud.

Paljudel võib-olla tekib arvamus, et nooremate kursuste üliõpilased ei suuda veel teadusliku töös kaasa aidata. Kui aga üliõpilaste teaduslik töö tõesti hoo sisse saab, jääb ka noorematele küllalt «musta» tööd. Muidugi võivad nad siinkohal protesteerima hakata, kuid ega see «must» töögi nii hull ja igav ei ole. Pealegi on nooremate kursustel, kus loetakse põhimiselt üldaineid, vajalik mingisugunegi kokkupuude oma erialaga. Esimesed paar aastat võivad mõnedel üliõpilastel põhjustada isegi huvi languse oma eriala vastu.

Miks just kõigi üliõpilaste osavõtt teaduslikust tööst on vajalik? Võtame näiteks üliõpilase vahekorralduse kirjandusega. Huvitav on märkida, et isegi viimastel kursustel on üliõpilasi, kes peaaegu kordagi pole külastanud TPI ega ka ühtegi teist raamatukogu. Raske uskuda, et neil üliõpilastel on kodus isiklikud raamatukogud, kus leidub kogu tarvisminev kirjandus. Tõsi küll, kirjandust võib laenata ka sõpradelt ja toanaabritelt. Kõige selle juures jääb aga puudu praktiline kogemus vajaliku kirjanduse leidmiseks raamatukogus. Ma ei rää-

gi tavalisest õppekirjandusest, vaid teaduslikust kirjandusest. perioodilist, autoreferentsid-st jms. Sellega tuleb kokku puutuda kõigil teadusliku töö tegijatel ja ka diplomandidel. Kasulik oleks juba varakult selle peale mõelda. Iga tulevane insener peaks olema tuttav tähtsamate perioodiliste väljaannetega oma erialal, mis ilmuvad nii meil kui ka kogu maailmas. Õppeprogramm ju pendega tutvumist ei nõua. Võimatu on ette kujutada kõrgema haridusega spetsialisti, kel ei ole kujunenud harjumust pidevalt lugeda värsket erialast informatsiooni.

Milline peaks olema üliõpilaste teadusliku töö laad? Igal juhul sobiks tegelda kitsamate küsimustega. Ainult see probleem, mida suudetakse näha täielikult, äratav huvi ning on lahendatav. Töö tulemuste põhjal laaditavate üldistuste tegemine pole vajalik ega ka võimalik. Küll peab aga töö andma vastuse mingile küsimusele või lahenduse konkreetsele ülesandele. Töö peaks olema rohkem eksperimentaalset laadi, see tõstab huvi. Lühisat andmete kogumist ja ettekandmist ei saa tõepoolest teaduslikuks tööks nimetada. Ühtlasi võib katseadmetele ehitamisel ja katsete läbiviimisel esile kerkida rida väiksemaid probleeme, mis on jõukohased nooremate kursuste üliõpilastele. Muidugi on läbi viidamatu, et iga üliõpilane hakkaks laboratooriumis katsetama, kuid teatud üliõpilaste grupp võiks tõesti koos juhendava õppejõuga ühe teadusliku probleemi kallal töötada.

Raskusi tekib minu arvates üliõpilasel tee leidmisega sellesse kollektiivi. Andekamaid ja erudeeritud õppejõude muidugi tuntakse, kuid kes ütleb, et ülejäänud on need vähemandekamad. Nooremal kursusel on üliõpilasel raske vahel ka iseenda andekust õigesti hinnata. Õppejõu üle otsustab üliõpilane mõnikord tema

loengute põhjal, kuid on teada, et suured teadlased ei pruugi olla alati suured pedagoogid.

Seega kujuneksid need vabatahtlikkuse alusel loodud õnne- ja teadusliku töö kollektiivid välja alles pikema aja jooksul. Kas tuleks asiale kasuks üliõpilaste rändamine ühest grupist teise «õige» juhendaja ja töökaaslaste otsimisele? Selliste grupide moodustamine vabatahtlikkuse alusel oleks võimalik ikkagi ainult vanematel kursustel.

Pööre üliõpilaste teaduslikus töös ärataks paljud tudengid üles passiivsest äraelamisest ja see oleks suurepärase.

JOEL PÖLD,
AJ-101

Mõtteid aruandlusvalimisperioodi eel

Uue semestri alguses seisab iga rühma kommunist kel noortel ees oluline sündmus — rühma aruandlus-valimiskoosolek.

Õpperühma komsorg peab täitma järjest rohkem rühma eluga seotud ülesandeid, nagu p'neridade koostamine, stipendiumikomisioni tööst osavõtt jne. Sel-lepärast peaks rühm enda huvide valima selleks kõige võimekama inimese, kellel on hea õppe-dukus, kes tunnetaks oma tegevuse vajadust ja oskaks suhelda inimestega. Samal koosolekul tuleb õpperühmal esitada kandidaadid ELKNÜ TPI aruandlus-valimiskonverentsile. Aruandlus-valimiskoosolekud rühmades peavad olema läbi viidud arvestusega, et protokollid laekuksid 29. veebruariks ELKNÜ TPI Komiteesse. Komsorgide kohuseks jääb koosolekute aegade kooskõlastamine teaduskondade büroode orgektoritega.

A. BOGOVSKY

Pajatame „Lendavatest

taldrikutest“

Jutud «Lendavate taldrikute» ümber paistavad minevat aina suuremaks ja põnevamaks. Aja-lehed trükkivad neist lugusid sagedamini, selle ümber aetakse juttu «kaugnemises» ja pajatatakse raadios, rahva hulgas kõneldakse nendest vist varsti nagu kuulsatest meistritest suurte maleturniiride ajal. Tegime «Lendavaist taldrikutest» juttu ka meie instituudi õppejõudude vestlusringis.

Füüsikakateedri juhataja professor Voldemar Maasik ütles: «Olen veendunud, et kosmoses eksisteerivad peale planeeti Maa tsivilisatsiooni veel teised tsivilisatsioonid. Tsvivilisatsiooni järku hindamete toodetud energia hu ga järgi. Ka inimkonna saavutused kosmose uurimise alal sõltuvad esmajärgkorras tema energeetilisest võimsusest.

Kaasajal toodab inimkond energiat $3 \cdot 10^{12}$ J/s. Võib arvata, et 200 aasta pärast toodab ta energiat $3 \cdot 10^{15}$ J/s — see on juba 1% kogu energiast, mida Päike saadab Maale. Siit peale hakkab inimene «ümber korraldama» Päikesesüsteemi, mille lõpuks tema energiatoodang saavutab 20^{26} J/s. Tavalised tsivilisatsioonid peaksid eksisteerima meie Galaktikas ja nende biosfääri läbimõõt peaks ulatuma miljardi kilomeetriteni. Selleks, et haa ata kogu Galaktikat, peaks saavutatama nn. ülitsivilisatsioon, kus energiat toodetakse 10^{36} J/s.

On antud kahe naabertsivilisatsiooni vaheline kaugus: $d=5,2 (T/f)^{1/2}$ parseki, kus f on nn. psühholoogilise elu pikkus ja T tähe vanus. Selle valem järgi kahe planeedi lähim kaugus, kus eksisteerivad tsivilisatsioonid, on 3—5 parseki, see tähendab 10—15 valgusaastat.

Eelmine ongi psühholoogiliseks baasiks, mille alusel paljud erilise visadusega räägivad küllalistest kosmostest, kellede liikumisvahendiks on nn. «lendavad taldrikud», täpsemalt öeldes — UFO-d (Unidentified Flying Object — identifitseerimata lendavad objektid).

Ühel televisiooni «Uudi-himulike Klubi» istungil arutati ka UFO de probleemi. Vestlesid T. Kelam ja Eesti NSV TA Füüsika-Astronoomia Instituudi töötaja U. Veisman. Sm. Kelam tõi ühe hüpoteesi kinematiseks järgmise näite: planeet Maa inimene oli «kosmoseküüalistega» kosmoses enne Gagarinit. Selleks inimeseks on ameeriklane Adamski, tuntud UFO-sid käsitlevate teoste autor. Kas see pole väljamõeldis? T. Kelam väitis, et ei, sest Adamski rääkis sellest, kuidas näeb välja taevavõlv väljaspool õhkkonda — «must taevast, milles säravad tähed heledate täppidena jne.» Seda ei teadnud keegi inimene enne Gagarinit, aga kuidas võis seda teada Adamski, kui ta ei olnud enne juba olnud kosmoses? Väide oli nii naiivne, et sm. Veisman vaid murgas sellele. Tõesti — iga kekkooli õpilane teab, et õhuta ruumis ei toimu valguse hajumist ja kosmoses peab taevavõlv paistma mustana. See

on üks paljudest näidetest, millega taheti järjekordselt kuulajatele ja vaatajatele näidata «kosmoseküüalistest» reaalsust.

Ma esitasin kord «kosmoseküüalistest» hüpoteesi propageerijale lihtsa küsimuse: «Miks kõrgelt arenenud olevused ei loo sidet meie teadlastega, miks nad ei pidanud juba varem tehnilist sidet jne.?»

Vastus oli mulle üle ootuste ällatav. Kõrgelt arenenud tsivilisatsiooni esindajad ei taha meiega tegemist teha. Meie olevat verejanelised ja sõjakad. Meie valmistame tuuma- ja termotuuma-relvi jne. Kõlab kuidagi reiooselt. «Kosmoseküüalistest» hüpoteesi pooldajad räägivad, et juba 1000 aastat tagasi on nähtud UFO-sid. Tõsi, sel ajal nähti taevavõlvil imesid, mida seotati piibli legendidega.

Kui see on nii, kas siis tõesti 1000 aasta jooksul kõrge tsivilisatsiooniga planeet ei suutnud luua meie planeediga kontakti? Sel ajal ei olnud ju Maa-asukail tuuma- ja termotuuma relvi.

UFO-sid nähakse igal mandril väga sagedasti. Kui need on «kosmoseküüalistest», siis planeet Maa ümber on alaliselt tundmatute olevuste valvpostid, nii nagu Ameerika Ühendriigid patrulleerivad NATO maade piiridel tuumapomme kandvatel lennukitel.»

«Kas Eestis on nähtud UFO-sid?» küsisime prof. Voldemar Maasikult.

«Jah! Mõni päev tagasi teatati Tõravere Observatooriumi, et mitu inimest on näinud, kuidas koidikul tõusis metsa tagant punane UFO ja liikus võnkudes ikka kõrgemale ja kõrgemale, seni kuni päikesevalgus ta ekraanieris. Anti edasi tõpne suund ja kellaaeg. Väike arvutus näitas, et oli tegemist planeet Veenusega!»

3. jaanuari hommikul teatati järjekordselt UFO lendamisest, seekord Väandrast. Nägijaks olid Väandra meierei töötajad. UFO tõusis üles põhjasuunast, võnkus mõni aeg, siis stabiliseerus ja lendas lõunasse. See nõuab veel selgitamist. Eestis on teisigi UFO-de nägijaid.

UFO-d on tegelikult olemas. Nad on looduslikud või tehiseobjektid, mille uurimine on vajalik ja huvitav teaduse seisukohalt. Neid registreeritakse ja uuritakse. Tihti aga asuvad arjarmastajad ühe või teise UFO liigi tõlgendamisele. Tundmata neid teadusi, mis on vajalikud antud probleemi lahendamiseks, satutakse ummikusse ja leitakse ainus väljapääs — seletamatud ja maal tundmatud objektid — «kosmoseküüalistest» — asuvad juhitavates rakettides.

Keskajal nähti analoogseid atmosfäärilisi nähteid, siis seletati neid jumala imega.

Mõningaid loodusnähturi, mis tuntakse UFO-de nime all, on lihtne seletada, te sed ootavad teadlaste tõlgendust.

«Kosmoseküüalistest» hüpoteesi pooldajad väidavad, et isegi kosmonaut Leonov nägi UFO-t, mis helendava kehana hõljus kord ta ees, kord taga, muutes samal ajal oma kuju kerast kuni pikerguse ellipsoidini. See UFO jälgis meie kosmonauti.

Füüsika võib antud küsimuse lahendada. Nimelt on tegemist aine osakeste piiriga, mis liigub koos kosmoselaevaga. Vaakuumis tekib kosmoselaeva kerast aine ja gaasosakeste difusioon vaakuumi. Kuna on tegemist kaaluta olekuga, siis osakeste piir jääb kosmoselaeva piirkonda, emades mõningat liikumise võimalust te ümber.

Palju tekitas kõmu 1967. aastal Sofia kohal lennanud UFO, mida loeti 100-protsendiliseks kosmoselaevaks. Hiljem osutus see prantslaste poolt väljasaadetud meteoroloogiliseks ballooni, mis osaliselt oli juba tühjenenud ja võtnud omapärase kuju. Ka räägiti, et see UFO lendas risti tuule suunaga. Täpsemalt peaks ütlema, tuule suunaga, mis oli 20 km kõrgusel ja mida mõeldeti. UFO oli aga kõrgemal, kus tuule suund oli risti maapealse tuule suunaga.

Palju räägitakse UFO-dest, mille peas on sibirikujuline helendus ja taga kumeruse seest väljuvad helendavad joad. Ka siin on tegemist puht maise nähtusega. Sellise efekti tingib atmosfääri tunginud maa kunstlik kaaslane või selle osa. Suure kiirusega liikuva keha ees moodustub tugev surveaine ja hõõguvust kehast eralduvad ja jäävad maha tulised gaasid.

Osa nähteid on seletatavad plasma esinemisega ja just need, kus seiskuvad sõidukite mootorid. Tuletagem meelde plasma omadusi ja teil saab selgeks jälle mõne UFO olemus.

«Kas «kosmoseküüalistest» on maandunud ja otsinud sidet planeet Maa elanikega?» oli järgmine küsimus prof. Voldemar Maasikule.

«Nõukogude Liidus seda ei ole fikseeritud. Üks UFO on langenud Äänisjärve, lõigates ära osa kallast. Analüüsid näitasid, et langemispiirkonnas on märgata titaani sisaldavuse kasvu.

Ameerikas on mitmed vestelnud «kosmoseküüalistega» ja sealhulgas ka Adamski ise, sellest rääkis n eespool. Nad kimbutasid auto-sõitjaid Barney'd ja Hillsi. Mõõdunud sajandi keskel varastasid farmeri lehma. Hispaanias pidasid maha «pressikonverentsi» autojuhiga jne.»

Nüüd jõudis jutujärg füüsikakateedri dotsendi Georg Metsa kätte.

«Lendavate taldrikute» teema on kahtlemata väga põnev ja tulutoov nendele, kes sellest kirjutavad. Kui aga vaadelda esitatavaid «fakte» kriitilise pilguga, siis ei jää fakte peaaegu üldsegi järgi. Ei saa eitada rida juhusid, kus mingit eset on jälgitud nii silmaga kui ka raadiookaatoriga. Kuid nendel juhtudel on ilmselt tegemist keeriste või pilvedega, mida registreerivad nii silm kui ka raadiolokaator.»

«Kuidas seletada lugu purunenud lennukiga?»

«Mis puutub juhtumisse, kus tagaajav lennuk kukkus puruks, on seletus lihtne: lendur kaotas teadvuse hapniku puudumisel suures kõrguses ja ei tulnudki teadvusel.»

Imelikuna tundub ka «võõraste olevuste» käitumine. Miks nad põgenevad eest ära ja käivad ringi õõsiti kui vargad? Kui nad oleksid tõesti kõrgelt arenenud olend, püüaksid nad meiega kindlasti kontakti astuda, nii nagu oleme meie omal ajal astunud kontakti metsinimestega.

«Mida ütelda aga suhtlemise kohta nende imelike olevustega?» — «Kõik subjektid vesed konfaktid, kus inimene või iegi mitu inimest on näinud imelike õhusõidukid ja ka o'evusi või rääkinud nendega, võib kvalifitseerida kas väljamõeldiseks (Adamski) rumala naljana (ühe vaimuliku jutu-

Igati teretulnud mõte

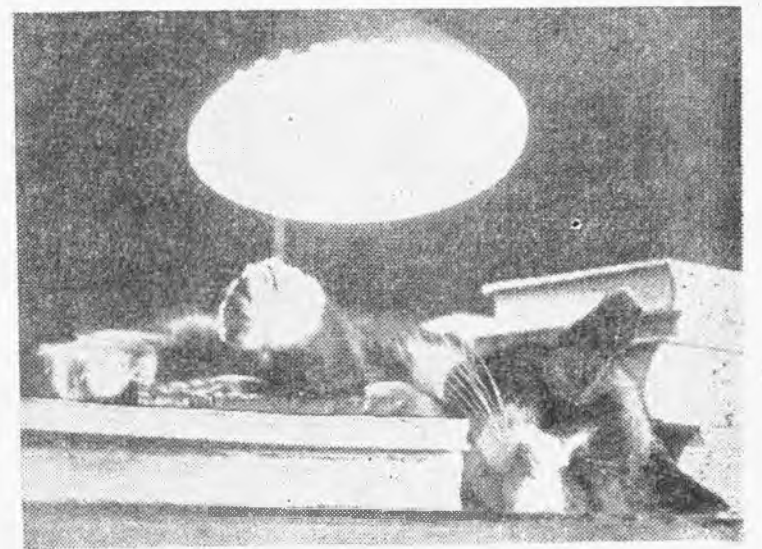
Küesolev sajand — see on sajand suurte edusammudega kõigil aladel, eriti teaduse ja tehnika valdkonnas. Tallinna Põlütehniline Instituut on üheks kõrgemaks õppeasutuseks, kus amundatakse põhiliselt tehnikataseid eriteadmisi. Ka inimese areng peab toimuma. Inimene ei tohi jääda ühekülgseks, antud juhul tegelda ainult tehnikaga. Ta peab omama kindlasti teadmisi ka teistelt elualadelt, laiendama oma silmaringi: õppima mõistma ja hindama muusikat, oskama realistlikult analüüsida kirjandust, tundma huvi kunsti vastu jne. Üheks selliseks teadmiste m'imeküllsemaks muutmise asutuseks on kultuuriülikool. Kuid sageli ei suuda Tallinna Kultuuriülikool kõiki soovivaldusi rahuldada. Seepärast tuleb nii mõnelgi oma senisest kavatsusest loobuda. Samas kerkib meil üles küsimus — miks mitte asutada TPI juurde kultuuriülikool, kus üliõpilased saaksid oma silmaringi laiendada? Eriti tu'eks pooldada kultuuriülikooli asutamist TPI a'ü klubi juurde. See oleks ühtlasi heaks silmaringi laiendamise kohaks teatavatele

ühealastele noortele, kelle noorus dikteerib eri huvi kultuuri-ülikoolis õpitava vastu oma vanuseklassis. Tallinna Kultuuri-ülikoolis on aga kuulajaist enamik vanemad.

Kuna üliõpilasi on mitmesuguste erinevate huvidega (ühed soovivad omandada laiemalt kirjandusalaselt teadmisi, teised tunnivad vajadust end täiustada muusikavaldkonnas jne.), siis on täiesti mõeldamatu, et loodav kultuuriülikooli peaks olema ühesuunaline. Üliõpilane — tulerane insener — ei tohiks tunda täiel määral rahuldust, kui ta tehnika tundmise kõrval omandaks küllaldaselt teadmisi ühes kultuuris suunas. Olla hea kunstitudnja ja mitte mõista muusikat — see oleks küll lausa nõmedus. Et saada mitmekülgseks spetsialistiks, on vaja osata hinnata kõike, mis meid ümbritseb ja mida me tajume.

Sellepärast arvan, et kultuuri-ülikooli asutamine TPI a'ü klubi juurde on igati teretulnud mõte ja leiab kindlasti laialdasi kaasalööjate hulki.

KOIDU LAIDRE

JÄLE ON SEMESTRI ALGUS

ANTS RAATMA fotoetüüd

ajamine hispaania keeles mingi naljahambaga) või nägemustena. On ju hästi teada, et väsimuse või hirmu mõjul (hirm kohata võõra maailma olevust) inimene võib hüpnootilises unes näha kõige imelikumaid asju.»

Edasi sai sõna keeniataeduskonna dekaan dotsent Endel Uus.

«Tänapäeval vaevalt leidub inimest, kes pole kuulnud nn. «lendavaist taldrikutest» või UFO-dest. Kui uskuda avaldatud andmeid, siis on need salapärased taldrikud külastanud meie planeeti juba ammust ajast alates. M'ningatel juhtudel avaldanud isegi kalduvusi kaelakohtulikeks kuritegudeks, see tähendab varastanud karjades loomi jne. Minul isiklikult õnne tus neist kuulda aasta 15 tagasi viibides Leningradis aspirantuuris, kus nende nn. «taldrikute» probleem oli ägedaks diskussiooni allikaks peamiselt välismaiste aspirantide hulgas.

Põhjuseks oli muidugi asjajolu, et seda probleemi käsitleti väljaspool meie maad tunduvalt rohkem, ku'juu e' peamiselt allikateks olid sensatsioonid taotlejad arti'lid ja raadiosaated raja tagant. Arvamused UFO de päritolu kohta võis jagada kolme gruppi:

1. Tegemist on mõistustlike olendite poolt juhitavate objektidega.
2. UFO-d on meile tundmatud atmosfääri nähtused.
3. UFO-de ilmumine on tingitud nägija üleliigsest whiskypoorsionist.
4. Ei oska midagi arvata, pole ise näinud, sest «oma silm on kuningas».

Ennast ma liigitaks n neljandasse kategooriasse (teatava annusega teisest). Näib, et tegemist on siiski mingite

meile tundmatute nähtustega, sest vaevalt nüüd, kus nii massiliselt avaldatakse andmeid UFO-de kohta, võiks esineda lihtsalt petmisi sensatsioonid eesmärgil.

UFO-de tegevus on intensiivistunud eriti viimasel ajal. Nende nähtuste tundmaõppimist raskendab kindlasti asjajolu, et laekuv materjal vajab äärmiselt ranget kontrolli.

Iial ei või teada, kas on tegemist usaldusväärse nähtuse kirjeldusega, mõne optilise peitusega või lihtsalt reklaamiga. Eriti levinud on viimane. On teada, et üks ettevõtlik motelli omanik Ameerika Ühendriikides suurendas tublisti oma sissetulekut kuulutades, et lendav taldrik oli käinud tankimas tema bensini jaamas, isegi maapind oli pistu kõrbenud selles kohas, kust taldrik minema lendas. (Arve jäeti kahjuks tasumata). Sealjuures oli see äärmiselt ümbruskonnas tuntud tõsise mehena, kelle sõna midagi ka maksis.»

Metalide tehnoloogia kateedri dotsendi kt. Arnold PÄRNAPUU ütles:

«Tu eb nähtavasti nõustuda sellega, et UFO-d on olemas. Küsimus saab olla ainult selles, mida need objektid endast kujutavad. «Edasis» avaldatud artiklite ja televisiooni-saadete tõttu on huvi nende vastu tunduvalt tõusnud. Kõiki neid, kes avaldavad arvamus, võib jagada kahte äärmuslikku gruppi: optimistid ja skeptikud. Optmistid eeldavad, et vähemalt osa UFO-dest on seotud «kosmoseküüalistega». Skeptikud aga väidavad (Järg 4. lk.)

OLI HUVITAV ÕHTU

(Algus 2. lk.)

K. Kasikov: «Peoõhtutel on põhimine komponent alkohol. Ilma «topkatsa» ei suudeta seltskonnas lõbusust ülal hoida. Luuleõhtu läheb üle isetegevuslikuks lauluõhtuks, lauluõhtu läheb üle joomaõhtuks.»

V. Koslov: «Vastutur tundest jääb puudu meie ajal. Me vastutame kõige eest, mis on praegu ja saab tulema pärast meid! Tihti näeme vastutustundetust. Võtame kasvõi barbaarse ümberkämise meie uute hoonetega. Palju see läheb maksma?! Vajad avaldada need andmed järele-

mõtlemiseks! Edasi on vaja leida vastutuse vaimse juurutamise stiimulid ja need üle viia materiaalseiks, kui sellest ei piisa (mahaarvamene s'ip'ndiumija palgafondist nende summade ulatuses, mis on lõhutud).»

Lugupeetav lugeja! Kas Sa jälgisid tähelepanelikult siin esitatud m'itteid? A'atas see ka Sinus mõtteid, ärrit'is see Sind või oli ainult materjaliks, millest silmad kiiruga üle libistatakse?

Kas need probleemid vajavad edasiarutamist?

Selleks orgi Sinu kätutuses järgmised «Tallinna Põlütchniku» numbrid!

(Algus 3. lk.)

vad kategooriliselt, et min-geid «kosmosekülalisi» olla ei saa.

Kellel on siis õigus! Arvestades tänapäeva teaduse taset ja esitatud vaatlusandmeid ei saa vist väita kindlalt ei ühte ega teist.

Juhul kui meie eeldame, et võivad eksisteerida teised tsivilisatsioonid, siis loogiliselt tuleb lubada ka sellist võimalust, kus need teostavad teiste planeetide uurimist.

Tõe selgitamist raskendab kahtlemata see, et kõik vaatlused ei ole usaldusväärsed. Mõningate juhtudel on tege- mist lihtsalt teravmeelse nal- jaga. Selle hulka kuuluksid näiteks Inglismaal leitud «len- davad taldrikud».

Teiselt poolt leidub aga üs- na palju huviäratavaid fakte. Selle näitena võiks tuua tundu- matu eseme langemine Laa-

doga järve 1961. aastal. Järve- jäässe tekkis umbes 100 mm läbimõõduga auk, mõne mi- nuti järel tundmatu ese tõu- si uuesti esile ning lendas minema («Edasi», 28. jaan. 1968). Peale seda märgati ümbruses raadioaktiivsuse tõusu. Samuti huvitav on tea- de Australiast, kus tundu- matu objekt jättis maha metall- orgaanilise struktuuriga ese- meid.

Lõpliku vastuse saab anda alles siis, kui kõiki fakte on küllaldaselt kontrollitud. «Kosmosekülaliste» olemasolu saab täielikult uskuda ainult siis, kui meil on olemas mi- dagi käegakatsutavat (näi- teks kasvõi osa kosmoselae- vast).

Nii kaua kuni pole lõplikult lahendatud identifitseerimata lendavate objektide saladus, ei saa seda ka täielikult välis- tada.

Meie võimlejate juubeli eel

Tänavu jõuab TPI sportliku võimlemise sektsioon oma tege- vuses 20. verstapostini. Ammuks see oli, kui aasta 1948 sügise ha- kul kogunes kokku väike grupp entusiaste kolleegse kehalise kasvatuse kateedri õppejõu Sel- ma Kösteri eestvedamisel ja võitis nõuks asutada Spordiklubi juurde sportliku võimlemise sektsioon.

Aja jooksul kasvas pisikesest harrastajate grupist (sektsiooni avakoosolekust 7. oktoobril 1948 võitis osa... 7 (!) võimlemishu- vilist) elujõuline sportlaste kol- lektiiv. Jättes edaspidiseks sek- tsiooni 20-aastase tegevuse ük- sikasjalikuma ülevaate, maini- gem vaid, et sellesse perioodi on mahtunud nii õnnestumisi kui mõõnatetki, võidurõõmu ja ka kaotuskibedust. Oleme kandnud ka parandamatuid kaotusi: meie hulgast on jäädavalt lahkunud kauaaegne kehalise kasvatuse kateedri õppejõud ja võimlemis- treener Theodor Sulg, enneaeg- selt varisesid manalasse tublid sektsiooni liikmed Anto Zup- ping ja Viktor Kabonen. Austades oma kadunud kaas- võitlejate mälestust pöördume oma mõtetes mitte üksnes mine- viku, vaid ka tuleviku poole. Selline on kord elu seadus: mine- viku eeskujudest ammutame

uut jaksu eelseisvateks kordami- nekuteks.

Sama eesmärgi peeti silmas ka TPI sportliku võimlemise sek- tsiooni viimasel üldkoosolekul, kui otsustati sektsiooni 20. aasta- päeva pidulikult tähistada.

Kavandatud ürituste plaani kulminatsiooniks peaksid kuju- nema 13.—14. aprillil läbiviidavad TPI meistrivõistlused sportlikus võimlemises.

Esiteks — meistrivõistlused on seekord lahtised ja nendest saa- vad võrdõiguslikel alustel osa võtta kõik TPI sportliku võimle- mise sektsiooni endised liikmed, kes ei ole veel tegevspordiga hü- vasti jätnud.

Teiseks — paralleelselt toimub võistlus ka TPI võimlemis- spordi veteranidele lihtsustatud kava alusel. Naisvõimlejad — võistle- vad vabaharjutuses, toenghüpe- tes ja eri kõrgusega rööbaspuu- del, meesvõimlejad — toenghü- petes, rööngastel ja rööbaspuudel. Võisteldakse enda poolt koosta- tud valikharjutustes.

Harjutuse täitmise eest saa- dud hinne (igal võistlusalal eral- di) korrutatakse raskusastme koefitsiendiga, mille määraks on sama ala kohtunike brigaad. Koefitsiendid: III spordijärk — 1, II — 1,1, I — 1,2 ja MJ — 1,3. Kolme paremat võimlejat mit-

mevõistluses autasustatakse mä- lestuseemega, kõiki osavõtjaid aga nägusa viimpliga. Võistlused lõpetatakse veteranide ja prae- guste sektsiooni liikmete ühise kohtumisõhtuga, kus kohvitassi ja jalakeerutuse kõrval avaneb soodus võimalus värsketega ja möödunud aegade muljete vahe- tamiseks.

Peale selle on sektsioonil ka muid huvitavaid ettevõtmisi, na- gu seinalehe väljaandmine, mä- lestusviimlite valmistamine, sektsiooni ajalugu käsitlevate arti- klike avaldamine «Polütehnik- kus» jne.

Tahaksime loota, et kavatseta- vad üritused õnnestuvad igati ja lõppkokkuvõtteks annavad uut hoogu sportliku võimlemise edasisele arengukäigule TPI-s.

V. Bazanov

SULGPALLURITE ESIMENE VÕIT

Algasid Tallinna Elektrotehni- ka Tehase IV lahtised karikavõis- tlused sulgpallis. Esmakordselt võt- ab sellest üritusest osa ka TPI õppe- jõude võistkond: naised — S. Nur- ges, K. Sander ja I. Kullerkup; me- hed — U. Nurges, H. Koppel, L. Tamm, H. Erm ja H. Meelismaa.

Esimeseks vastaseks oli meile ala- grupis Trammii-Trollibusside Valit- sus. Meie koosseisus olid kõik män- gjad I järgu sportlased, vastastel oli neid vaid kaks. Nii tuligi meile võit 10:1. Osa mängu olid seejuures küllalt- ki tasavägised. Huvipakkuvaks oli TPI sulgpallisektsiooni esimehe Lem- bit Tamme kohtumine trammitööliste ühe parimaga Aadu Sardiga. Esimese seti võidab L. Tamm raske heitluse- järele 15:11, teise aga kaotab suurelt 3:15 ning ta on taga ka otsustavas 6:13 (!). Sardil puudub vaid 2 punkti, et võita, kuid... Tamm saavutab 7 punkti järjest ja viigistab. Sard saab valikuõiguse mängu jätkami- seks seisul 13:13. Ta valib 18-ni. Punktid langevad vaheldumisi 15:15, siis õnnestub Tammel kolm rabakut ja ta saavutab võidu 18:15 ja võidab kohtumise 2:1.

Ainukese võidu said trusti sport- lased segapaarismängus.

P. JAHU

Konsultant akustikaalastes küsimustes

TPI arhitektuuri kateedri õp- pejõul professor Helmut Oruveel on juba rea aastate vältel olnud tihe loominguine kontakt Lenin- gradi projekteerimisinstituudiga «Lenprojekt» saalide akustika- probleemide lahendamise küsi- mustes. Alates käesolevast aast- ast on prof. H. Oruvee akustika- alaste küsimuste alal «Lenpro- jekti» alaline konsultant.

Valminud ja hästiõnnestunud töödest võiks nimetada Lenin- gradi suuruselt teist operisaali — Konservatooriumi stuudiosaali, milline hiljuti ehitati ümber prof. H. Oruvee projekti koha- selt. Seni veel lõplikult ellu rak- endamata on Komsomoli-nime- lise teatrisaali ümberehituse pro- jekt.

Äsjasel prof. H. Oruvee külas- käigul Leningradi olid arutamisel praegu püstitamisel olevad kolm «Inturisti» hotelli, Lenini- nimelise tehase klubihoone ja rida suuri kinoteatreid. Projek- timise staadiumis on kaks las- te muusikakooli, telefonikauga- jaam, tehnikakeskus ja nelja

suure saaliga poliitharidusmaja.

Erilist huvi pakkuvaks hiljuti valminud objektiks on suur nel- ja tuhande istekohaga konser- disaal. Selles ainulaadses saalis on hea akustika ja arhitektuuri- lise sisekujunduse loomisel kasu- tatud kõiki praegusaja teaduse ja tehnika võtteid. Paralleelselt ta- valisele looduslikule helisüsteem- ile saab saalis vajaduse korral kasutada tehislukku heli- süsteemi. Saalilava ümbritsevad pinnad on ehitatud nii, et neid saab ümber kujundada vastavalt vajadusele. Seejuures saab lava- portaali suurust muuta kuni 10 meetri võrra.

Viimistlusmaterjaliks on saalis kõikjal kasutatud looduslikku puitu — parimat resonanceivat materjali. Helineelava pinnakat- te lõplik kogus reguleeriti see- juures alles pärast saali valmi- mist. Nii mõtetulemuste kui kriitikute hinnangu kohaselt on saali akustika kõigiti õnnestu- nud. Sel puhul on TPI perel põh- just tunda heameelt oma tööta- ja tubli töö ja temale osutatud tunnustuse puhul.

Andres Kõverjalg

Majandusteaduskonna II kur- suse üliõpilane Andres Kõverjalg sammub kergejõustikuradadel tõusva edu radu. Hiljuti Tallin- nas peetud vabariiklikel sise- kergejõustikuvõistlustel tuli ta teivashüppes tagajärjega 4,40 m esikohale. Varski seejärel proovis ta õnne Leningradis. Lati kõrgus- jäi seal küll samaks, kuid taga- järg andis Andresele NSV Liidu junioride sise-kergejõustiku- võistlustel meistritiitli.

Nii juhtus eksameil

Õppejõud palub eksamiruumi järjekordse üliõpilase. Kutsu- tav teeb ette ristimärgi ütleb: «Issand, heida armu!» ja... kukub eksamil läbi.

«Ütelge, palun, kuidas saab pöördsilindrit lõigata tasapinna- ga e'lipsit mööda?»

«Ei, seda ei saagi teha!»

«Aga kas kerapinda saab lõi- gata tasapinnaga ellipsit möö- da?»

«Jah, seda saab küll!»

TEADAANDEID

I KURSUSE KOMSORGID! Vormimütside raha palume tuua ELKNÜ TPI Komiteesse hiljemalt 13. veebruariks.

ELKNÜ TPI Komitee Suviste Tööde Staap teatab, et kõigil TPI allasutustel ja organisat- sioonidel tuleb esitada nõudmi- sed suvise tööjõu vajaduse suht- es ELKNÜ TPI Komiteesse hil- jemalt 20. veebruariks.

Eesti NSV I Üliõpilaskonven- rentsi materjalid on laenutami- seks saadaval ELKNÜ TPI Ko- mitees.

TPI XXII üliõpilaste teaduslik konverents toimub 24.—27. ap- rillini. Konverentsil esitamisele tulevate ettekannete registreeri- mine lõpetatakse 20. märtsil.

Vabariiklik ÜTÜ aktivistide kolmepäevane seminar-laager viiakse läbi märtsi algul EPA õppemajandis Järvseljal. Osa- võtjaid registreeritakse teadus- konnanõukogudes ja TPI ÜTÜ Nõukogus kuni 15. veebruarini.

Seltsimehelikus kohtus

TPI seltsimehelik kohus aru- tas keelte kateedri laborandi Jaan Koppeli ebaväärikat käitu- mist.

Jaan Koppel kasutas 3-kopika- lise sõidupileti hankimiseks kõr- valist eset ja jättis tasumata sõi- duhinna. Võttes arvesse asja- olusid, et Jaan Koppel ei oma varasemad karistusi ja tema lu- badust edaspidi mitte põhjustada korrarikumisi, seltsimehelik kohus otsustas avaldada talle ühiskondliku noomituse koos selle avaldamisega ajakirjandu- ses.

15. veebruaril vanemõpetaja E. Rusalepa loeng «Elektrostaati- ka».

19. veebruaril dots. E. Madise loeng «Переход к новой эконо- мической политике».

20. veebruaril dots. A. Ritso loeng «Tehnilise programmi põhi- suunad metallide tehnoloogias» I osa.

22. veebruaril «Tehnilise progr- essi põhisuunad metallide teh- noloogias» II osa.

Veesuusatajad Vellaveres

Lõppenud koolivaheajal katsetas üliõpilaste ehitusmalev uut te- gutsemisvormi — nimelt korraldati TRÜ Vellavere spordibaasis maleva suusalaager. Seda juhtis ja organiseeris TRÜ ajaloo-kee- leteaduskonna üliõpilane Anne Kurepalu, möödunudsuvine Kabli rühma komandöri asetäitja.

Millega siis tegeldi? Nagu suusalaagris ikka. Võimsatesse suusa- saabastesse rautatud energilised noored inimesed küitavad ahjusid ja söövad tugevat toitu, määrivad suuski ja mängivad kirglikult karonat, tunnevad rõõmu naturaalsest maasaunast. Vabandust, oleksin peaaegu unustanud — käisime ka suusatamas. Ainult et ilmaga vedas meil samavõrd kui suvel EÜE spartakiaadi ajal (see nimelt sattus kuulsale mullusuvise tormi kätte). Ilm esines kolmes modifikatsioonis:

- a) sadas vihma;
- b) ei sadanud vihma, aga rada oli jäätunud ja libisemine mõle- mas suunas ühtmoodi hea;
- c) sadas värsket lund, see kleepus suurte klompidena suuskade alla ja libisemine mõlemas suunas oli null.

Kuid vaatamata rasketele ilmastikuoludele jõuti laagri lõpuks küllaltki rahuldavatele resultaatidele — purukssõidetud suuski kaks, purukssõidetud immnägusid samuti kaks, neist ühega võib tähelepanelikult lugeja ka meie instituudi seinte vahel kohtuda.

Vellaverest napilt kolme kilomeetri kaugusel asub Tõravere ob- servatoorium. Kohalik rahvas teadis rääkida, et astronoomidel on observatooriumi õue peale üks väiksemat sorti UFO ketti pandud. Arusaadava huviga luusis seetõttu ka meie inimesi seal kandis. Täheteadlased olid lahked näitama oma suuremaid teleskoope, to- redat seinapanuõud jms. UFO-dest aga mitte sõnagi ja närvipinge üha kasvas. Seepärast oli loomulikult jätkuks laagrirahva koh- tumine FAI töötaja sm. Veismanniga. Jutt keerles nendesamade lendavate taldrikute ja ka muude kõmuliste poolteaduslike asjade ümber (nagu telepaatia, hundikoopas üleskasvavad inimlapsed, raamatu lugemine kinniseotud silmadega jms.). Põhivõimustõu seati — teadus nõuab rangust ja suurt skeptitsismi; ning ka iga- päevases elus ei tohi kõike võtta puhta kullana. Pärast kirgede vaibumist räägiti meile observato riumi tegevusest ja mõningatest probleemidest tänapäeva astronoomias.

Kohtumise lõppedes valitses väljas juba pimedus, aga nüüd oli hoopis julgem läbi tumeda metsa Vellavere poole suusatada — ei UFO-jirmu ega midagi.

Omaette suurmoeks kujunes Elvas kohvikus käimine, taqasiteel võeti kaasa suur pakk värskeid ajalehti pikkade õhtutundide si- sustamiseks.

Kokkuvõttes — nädal vanade heade sõprade seltskonnas, aktiiv- ne kehaline tegevus, värske õhk ja naljajutud andsid uut energiat alanud semestri tarvis. Tahaks loota, et talvised suusalaagrid saa- vad tulevikus maleva tegutsemise lahutamatuks osaks.

E. TOOMAS

Avaldame kaastunnet And- res Rüngale tema ISA surma puhul. Opperühm LT-51

Matkahuvilised, NB!

TPI Matkaklubi korraldab möödunud aastate eeskul se- minari turismiorganisatorite ja -instruktorite ettevalmistami- seks. Seminarist osavõtnud omandavad teadmisi puhkepäe- vamatkade ja raskuskategoria- matkade organiseerimise ning lä- biuimise, topograafia, matkara- joonide, looduskaitses ja muul alal. Soovi korral võivad asja- huvilised kogu kursuse läbi võt- ta niüelda kaugõppe teel vas- tava õppekava alusel. Seminar lõpeb eksamiga, mille eduka soo- ritamise korral matkaaktivist saab kutsetunnistuse ja üht asi- õiguse töötada instruktorina tu- rismibaasides, suusarongides, raskuskategoria matkadel ja mujal. Samuti saavad soovijad osa võtta juunis-juulis toimuvast II raskuskategoria õppematkast. Seminarist võivad osa võtta kõik TPI üliõpilased, õppejõud ja teenistujad. Osavõtuks regitree- rivad teid kuni 17. veebruarini ÜE nr. 2 toas 525 A. Kilk ja keemiateaduskonna õppekorpus- toas 319 A. Olli. Sealmas saate vastuse ka kõigile küsimustele. Julget pealehakkamist!

TPI Matkaklubi juhatus

Vast. toimetaja V. KALPUS

Орган парткома, ректората, коми- тета ЛКСМЭ и профкома Тал- линского политехнического инсти- тута газета «Таллинский политех- ник». Hind 2 kop. Trükkikoda «Ühiselu», Tallinn. Pikk tn. 40/42. MB-00595